

פרויקה וכפנו. צמד חמד. כמה הם עלו לנו?

מכירים אותם

זה למיבצע היסטורי חשוב עוד יותר: השלום הכולל בין ישראל והעולם הערבי.

עוד לפני שהתחיל המגע בין מצרים וישראל, חששו המצרים מפני השחצנות הישראלית. ליש ראלים יצא — משום-מה — שם של עם היר, הבו לזולתו, והמזלזל במיוחד בערבים. לכן היו המצרים דרוכים בכל רגע לקראת מחוות יש ראליות שיש בהן זילזול.

התיאוריה של "עובדות בשטח", צריך היה בגיו לדחות את הרעיון על הסף. אך מנחם בגין כבר לא היה ריוויזיוניסט. הוא היה ראש ממשלת-ישראל, יורשם של הויד בוגוריון ולוי אשכול. הוא הלך להתנחלויות בלתי-הוקיות, שנועדו ליצור "עובדות בשטח".

כל מכירים את הכריחה על הפצוע, שנש" אל אם פצועי מכאיבים לו מאוד. רק כשאני צוחק, "השיב.

איך אפשר לדבר על טאבה מבלי לצי- הוק? איך אפשר לצחק, מבלי שזה יכ- אב?

פרשת טאבה היא בדיחה. אבל הכריחה היא על חשבוננו.

נרמה שבל מי שעסקו בה היו שוטים. אבל הם היו השוטים שלנו.

יש מהו מפחיד בבדיחה הזאת. ולא רק מפני שפרשת-טאבה היא פשלה אחת ארוכה, מתחילתה ועד סופה הקרוב. אלא מפני שטאבה היא דוגמה ומשל לכל המתרחש במדינה.

שרי האנשים שעסקו בענייני טאבה, והממשיי כים לעסוק בו, הם אותם האנשים העוסקים בכל ענייני המדינה, החל במשבר הבריאות וכלה בדיי כוי האינתיפאדה.

ומאחר ופרשת-טאבה מעידה על גר- דל חובבתם ותבונתם, ועל טיב שיקוליי- הם, אז אוי לכלולנו.

הישראלים לא הבינו זאת. בגין רצה בשלום נפרד עם מצרים, כדי להמשיך במאבק ביהודה-שאר החזיתות.

רק עור וייצמן ראה את האור. בדרך לקאהיר היתה לו התגלות, כמו לפאלוס הקדוש בדרך לדמשק. הוא תפס לפתע את גורל ההודומנות. הוא הבין שניתנה לישראל האפשרות לשים קץ למיל- חמות, להשתלב במרחב האדיר המקיף אותה, להגיע לכל מקום ברכי-שלום. באותו רגע הפך הבן הקיצוני ליונה קיצונית.

אבל גם מי שדבק בתפיסתו של בגין, ושראה בשלום עם מצרים מעשה אסטרטגי כלבד להמשיך המלחמה בחזיתות אחרות — גם הוא היה צריך להגיע למסקנה שכראי לשמור על השלום הזה מכל מישמר.

הרי הרישג הרישג נדיר. הרי שולם עבו- רן מחזיר עצום.

האם יכול היה לעלות על הדעת לסכן את כל אלה תמורת כמה מאות מטרים של חול? כן, זה יכול היה לעלות על הדעת. אמנם, על דעת משוכשת. דעת מעורר- תת. דעת מטומטמת. אבל — דעת שקבעה את דרכה של המדינה.

ל כאורה, הפרשה כולה היא בבחינת אידי- יוטיזם טהור.

גם ברשימת הטימטומים הישראליים, נרמה שאין לו אח ורע.

טימטום אמיתי, עסיסי, חדי-משמעי. טימטום שאפשר יהיה ללמדו בבואהי- יום באוניברסיטות ברחבי-העולם.

בגין שלאחר קמפדייוויד כבר לא היה בגין של אצל. הוא חי באופוריה פרמננטית.

וכך, כאשר בא אליו מוזכרו הצבאי החביב, ולחש לאונו את הרעיון המפתה, הוא הסכים. עובדות בשטח? ביהמלון מפואר? מצויין!

אחריהבל, מה איכפת למצרים? נתנו להם בליכך הרבה, אז למה שלא יחייבו באדיבות למראה ההתחכמות המפוי- ארת שלנו, ויוותרו על כמה מאות מט- רים בטאבה בתור צ'יפר?

מי שסבר כך אינו מכיר את המצרים. זהו הצרה בכל מעשינו במאה השי- נים האחרונות: מזלזלים בערבים.

ר רבה גורמים הפכו את השלום החם עם מצרים לשלום קריר.

מי שהיה במצריים בימים הראשונים, מי שהיה עד להתפוצצות ההתלהבות של הממונים שם, להתפרצות רגשי הידידות כלפי הישראלים — לא שכח את הימים ההם.

בבוא היום למצריים, יחמין ליבו.

היו לכך הרבה גורמים. המשאומתן על האר- טונומיה שקע בכוך, והמצרים משוכנעים כי בגין רימה את סאדאת. (האמת היא שמהרגע הראשון התכוונו שני האישים לברים שונים. סאדאת האר- מין כי האוטונומיה היא פרודור המוביל למדינה הפלסטינית. בגין התכוון למעין בנטוסתאן.) מיל- חמת-הלבנון קוממה את המצרים. תמונות האיני תפיאה החיתו מכת-מות על רגשי-הידידות ש- שוער שרדו. מצרים רבים מאמינים בדיעבד ש- בגדו באחים הפלסטינים, וחשים נקיפות-מצפון. אך טאבה הקטנה, אותם כמה מאות מטרים של חול, האפילה על כל שאר הגורמים. כי טאבה נותנת למצרים את התחושה שרימו אותם, שבזו להם, שזילזלו בהם.

ישראל דומה לאדם שעשה עסק של מיליארדים, והמקלקל את העסקה בולה בגלל רמאות של כמה אנגרות. למה? ככה. מפני שזה הטבע שלו.

יה לישראל זמי כדי להתחרט. כשנוכחה לדעת שהעניין מעורר במצריים רגשות עמוקים, יכלה לשים קץ לעניין. אבל בינתיים זה כבר השתרבב בשיגעונות המיפלגתיים. התעוררו רגשות גם בצד הישראלי. ולא נותר מנהיג חזק, בוגוריון שגני, שיקבל החלטה וייסג.

ההתחממות הראשונה גררה אחריה התחכמו- יות נוספות. משאומתן. מישלחות. בורות. פיל- פולים, מפות עתיקות. טיעונים מחוכמים. פיזור. עוד מישלחות. עוד משאומתן. וכל התחכמות החמירה את המצב.

היה ברור לגמרי שבסוף תצטרך ישראל לוותר. כל ברדעי ידע זאת.

אבל חשבו שהמצרים יתעייפו. שבגזע האחרון אפשר לסחוט מהם ויתור. ולא הבינו כי קורה ברוק הדיפק. הוויתור שהיה אפשרי בהתחלה — סידורי-נוחיות במעבר הגבול, ניהול המלון וכו' — כבר אינו אפשרי בסוף.

אבל נגזר על ישראל לחיות עם הטימטום הזה עד הסוף המר, עד הרגע האחרון ממש.

וכך קורה לישראל מה שקרה לטיפש באגרה: גם אבל את הרג המסריח, גם קיבל מלקות וגם גורש מן העיר.

לאמרו: גם העברנו את השלום, גם הפסדנו רבים מפירותיו, וגם נצא מי טאבה מבלי שיישאר לנו שם דבר.

"מכאן אני לא זז"

כי זה מה שקרה, והעובדות ידועות: אנוור אל-סאדאת החליט לעשות שלום עם ישראל.

הוא היה מוכן לעשות מעשה שאין לו דוגמה בהיסטוריה כולה: לבוא לעיר-הבירה של מדינת- אויב, בשעה שמצב-המלחמה עדיין בעיצומו. לפני שעשה זאת, קיבל הבטחה סודית מאת ראש ממשלת-ישראל, מנחם בגין, שבמיסגרת שלום תחזיר לו ישראל את כל האדמה המצרית הכבושה, עד השעל האחרון.

על סמך הבטחה זו נחת סאדאת ביש- ראל. ומנחם בגין — גם הוא אדם מיוי- חדי-במינו — קיים את הבטחתו. הוא החזיר את הציידהאי סיני, עד המילימטר האחרון.

הוא החזיר את בארות-הנפט. הוא פירק את ההתנחלויות. הוא גירש את המתנחלים מן העיר ימית, עירם של משה ריין וישראל גלילי, שהיתה לסמל לאומי. הוא שלח את צה"ל להשתתף בקומדיה של קרבות-הקפץ-הלבן על הגנות. החיילים הורידו את המתנחלים בכלובים, כמו שתופס-הכלבים מוריד כלבים שוטים.

אחריכך עשה מעשה חסרת-תקדים, והניח לאר-י אל שרון למחוק עיר שלמה מעל פני הארמה. הייתו במקום וראיתי את ימית מונחת על הארץ, כפי שהיתה מונחת קרתנו אחרי שהרסוה הרומי אים. מחזה מיוחד במינו.

כל זה עשה בגין למען השלום. מחיר כבר מאור, תמורת חסודה חשובה מאוד. ואז בא וסיכן את הכל בגלל כמה מי אות מטרים, בעצת פרויקה ופסו.

עיני סאדאת, השלום הישראלי-המצרי לא היה סוף-פסוק. בעיניו לא היה אלא פתי- הטכנולוגית.

אמנם, המדינה מלאה כאנשים המכריזים על עצמם שהם "מכירים את הערבים". מה זאת אוימ רת? "אני מכיר אותם עוד מפרדסי פתח-תיקווה בשנת תרפפ"א" משה ריין? "הוא מכיר את הער- בים".

המדינה מלאה כאנשים, "המכירים את הער- בים", ושטעו במשך מאה שנים בכל עניין הנוגע לערבים — ממש בלי יוצא מן הכלל. אנשים מן היישוב, פוליטיקאים, מיורחנים ערכיסטים מודר- פלמים, אנשי-מודיעין — כולם "מכירים את הערבים", וכולם-כולם טעו בכל הזדמנות. הם לא חזו מראש שום מילחמה ושום מהפכה, עד לאיני- תפיארה ועד בכלל. הם לא חזו מראש שום תגובה ערבית על שום מעשה שלנו.

אבל הם ממשיכים, "להכיר את הער- בים". סמוך עליהם. אין בעיות.

גם פרויקה ופפו "מכירים את הערבים". הם אמרו לבגין: אין מה לדאוג. המצרים ישלימו עם זה.

ל מי שיש לו מושג כלשהו על האופי הלאר- מי המצרי יכול היה לדעת מראש שהמצרים לא ישלימו.

להיפך, שהמצרים ייצאו חוצץ נגד ההתחכמות הזאת.

המצרים הם עם רגיש מאוד-מאוד לככורו הלאומי. הם מודעים מאוד לפער המכאיב בין ההיסטוריה המפוארת שלהם, בת 8000 השנים לפחות, על תפיארתה ועוצמתה, ובין המציאות העגומה שבה הם חיים כיום.

האנגלים השיפילו אותם מדי יום. הת- יורים מביטים בהם ברחמנות. למצרי הגא — ואין מצרים אחרים — נדמה שהכל בזים להם, על עניינים ונחשלותם הטכנולוגית.

מוך לנסיגה מסיני שוחחתי על טאבה עם רפי גלסון המנות.

רפי תפוצץ מועם. הוא סיפר שקבוצת-בדיקה ישראלית-מצרית ערכה חיפוש בשטח ומצאה את אבן-הגבול הישנה במקום שעמדה כל השנים. "לא היה לחברה במשך עשר שנים השכל לקחת את האבן ולשים אותה במקום אחר" רתח גלסון.

באותו הרגע נגמר, בעצם, הוויכוח. הפילפולים על כוונת ההסכם הכריטי-התורכי מלפני 80 שנה לא היו רלוונטיים. היה ברור לגמרי כי הגבול יקבע ייקבע בסופו של דבר במקום שהוא היה ערב מילחמת ששת-הימים.

לנו, שחיינו בארץ הזאת לפני 1967, לא היתה דרושה אבן-הגבול. ידענו היי- טב היכן היה הגבול של מדינת-ישראל. שטח טאבה היה מחוץ לגבול.

אם כן, איך הסתכנו? הכל מכירים כבר את הסיפור: שני כחורים מפולכלים, פרויקה ופפו, היוודעים לעשות רווי חים, הלכו למנחם בגין.

פרויקה הוא אפריים מורן, מוזכרו הצבאי של מנחם בגין, שאליו עבר בירושה מיצחק רבין. פרויקה, אדם חביב, הפך בינתיים איש-עסקים ממוחה.

פפו הוא אלי פשוטר, גם הוא "אחד מהחברה", ישראל היודע להסתדר.

השניים הלכו לבגין וטיפטפו לאוזנו רעיון מפתה. למה שלא נתחכם? אם נקים בטאבה מלון מפואר, יצטרכו הי מצרים לוותר לנו על השטח. הרי הם לא יקחו מאיתנו מלון כזה!

פעלו פה שתי מילות-הקסם הצבריות: "עובי דות בשטח". זהו ההיגיון המאחר את הליכוד והמי ערך, מתיישבי עמקי-ירעאל ומתנחלי קריית- ארבע, "עובדות בשטח" פותרות את כל הבעיות. מול "עובדות בשטח" מתקפלת כל התנגדות.

הרהפור העברי בא במקום הגניוס היהודי.

נכון ששתי מילות-הקסם אלה שייכות לתקופה שמלפני קום המדינה. הן הינחו בהצלחה את פעולות היישוב העברי בימי התורכים והאנגלים. מאז הפכו אנאכרוניזם. אבל במוחם של רבים נר- תר להן הקסם הישן. יש לך בעייתך? לך ליצור עובדות בשטח!

אלא מה? המצרים, שלא התחכו על ברכי הציונות המעשית, לא ידעו שאלה הן מילות-הקס- הם לא הוקסמו.

העובדות בשטח, בדמות מלון-הענב, לא הרשימו אותם. להיפך, הן הריזו אותם מאוד.

אבל מנחם בגין הוקסם. כתלמידו של זאב ו'בוטנסקי, אדם ששלל תכלית שלילה את